

KRISTINDÓMUR

HAVA ØLL TIKIÐ KRISTIN VIRÐI TIL OKKUM

Sokallaðu humanistisku virðini eru ikki annað enn ávøksturin av ávirkan kristindómsins á Evropa, sigur Jeff Fountain, sum í farnu viku vitjaði í Føroyum

Danjal av Rana

Í farnu viku hevur Jeff Fountain vitjað í Føroyum. Jeff Fountain er serkøknur í evropeiskari søgu, siðsøgu og mentan, og ferðast nógv um í Evropa og aðrastaðni í heiminum og greiðir frá um kristnu røtur Evropa.

Evropa stendur yvir fyri nógvum avbjóðingum. Búskaparkreppur, hóttanir um kríggj, fólkaflýting og annað mynda politisku støðuna í heimspartinum í dag. Avbjóðingarnar eru stórar, og boðini um loysnir eru mong.

Søguliga sæð er Evropa kristni heimsparturin fram um aðrar, men gongdin seinastu ártíggjuni hevur alt meiri verið á tann sekulera bógvin. Fleiri eru tey, sum hava tosað um ein heimuttan átrúnað sum besta gongda leiðin frammyvir. Í øllum førum eigur ávirkanin frá átrúnaði á samfelagið at avmarkast. Einans um londlata sekuleringina vinnaframa, kunnu talufrælsi,

trúarfrælsi og javnbjóðisrættindi vinnast øllum. Jeff Fountain er als ikki vísur í,

at so er. Jeff Fountain vísti á, at tað, sum skilir Evropa frá

Asia, er koma Kristusar og útbreiðsla kristindómsins um heimspartin. Trúboðanin

hjá Paulusi til grikkar og rómverjar, hjá Boniface til germansku fólkasløgini, hjá

Augustin til bretsku oyggjarnar og hjá Ansgari til norðurlond, skapti eina felags siðsøgu tvørtur um allan heimspartin. Alla staðni vóru samfeløgini umskapt frá fleirgudalæru til eingudalæru og Biblian og kirkjan gjørdust fremstu vegleiðarar í øllum samfelagsviðurskiftum.

– Kristindómurin gjørdist sjálvsetta svarið, ein varð kristin by default. Karmurin um alt samfelagið varð kristindómurin. Alt, sum varð latið okkum frá eldri mentanum, sum úr gamla Egyptalandi, úr gamla Grikkalandi, úr rómverska ríkinum, er alt latið okkum gjøgnum prismu kristindómsins, sigur Jeff Fountain.

– Tí er tað kristindómurin, ið sermerkir Evropa í mun til restina av heiminum. Frá kristindóminum hava vit fingið serevropeisk hugtøk, sum innara og javnbjóðis virði menniskja, at elska okkara næsta og tað beinu tíðar-røðina.

Frælsi fyri átrúnað, ikki frá átrúnaði

Endamálið við at skilja statin og kirkjuna, var at verja kirkjuna frá ávirkan frá statinum heldur enn umvent

Eitt av aðalmálunum í sekulariseringini er at skilja kirkju og stat sundur. Kirkjan skal ikki hava myndugleika yvir statinum, eins og at staturin ikki skal hava myndugleika yvir kirkjuni.

– Hugsanin um skilnað millum kirkju og stat er

upprunaliga ein kristin tanki. Upprunaliga skuldi hetta tryggja trúarfrælsi. Kristnir leiðarar óttaðust, at verðsligir leiðarar vildu fáa ov stóran myndugleika yvir kirkjuni, eins og teir kendu tað frá tíðini við sterka pávaveldinum, sum mangir teirra vóru flýdd-

ir frá. Tí vildu teir tryggja sær, at í teimum nýggju samfeløgnum teir komu til, so sum Holland ella USA, hevði staturin ikki rætt at áleggja trúarsamfeløgnum, hvussu tey skuldu skipa lív sítt, men at tey av sonnum skuldu hava trúarfrælsi, frælsi at tilbiðja

eftir síni egnu sannføring, sigur Jeff Fountain, sum tó leggur eina við, at talan ongantíð var um at skilja átrúnað frá politikki.

– Átrúnaðurin veitir tí trúgvandi, tað verið seg tí kristna, musliminum, hinduistinum ella buddistinum, alt rammuverkið um

teirra lív. Tað er sjálvsagt, at hetta eisini ávirkar teirra politisku hugsanir og ætlanir. Skilnaðurin millum statin og kirkjuna skuldi veita frælsi fyri átrúnað, ikki frælsi frá átrúnaði. sigur Jeff Fountain.